

A pulyka (*Meleagris gallopavo*) eredeti hazája Közép- és Észak-Amerika. Vadon élő őse Észak-Amerika középső területein honos. A vadpulyka jóval kisebb testű, mint házasított rokona, színe leginkább a fekete és sötétbronz pulykához hasonlítható.

Amerika felfedezésekor a pulykát az őslakók a kutyán kívül egyedüli háziállatként tartották szelíd és kíváncsi természete miatt. A rézpulykát szorgalmasan kotló és nevelő pulykafajta-ként tartották számon, valamint élelemszerzésben szinte utolérhetetlenül szorgalmas.

Az év haszonállata 2023

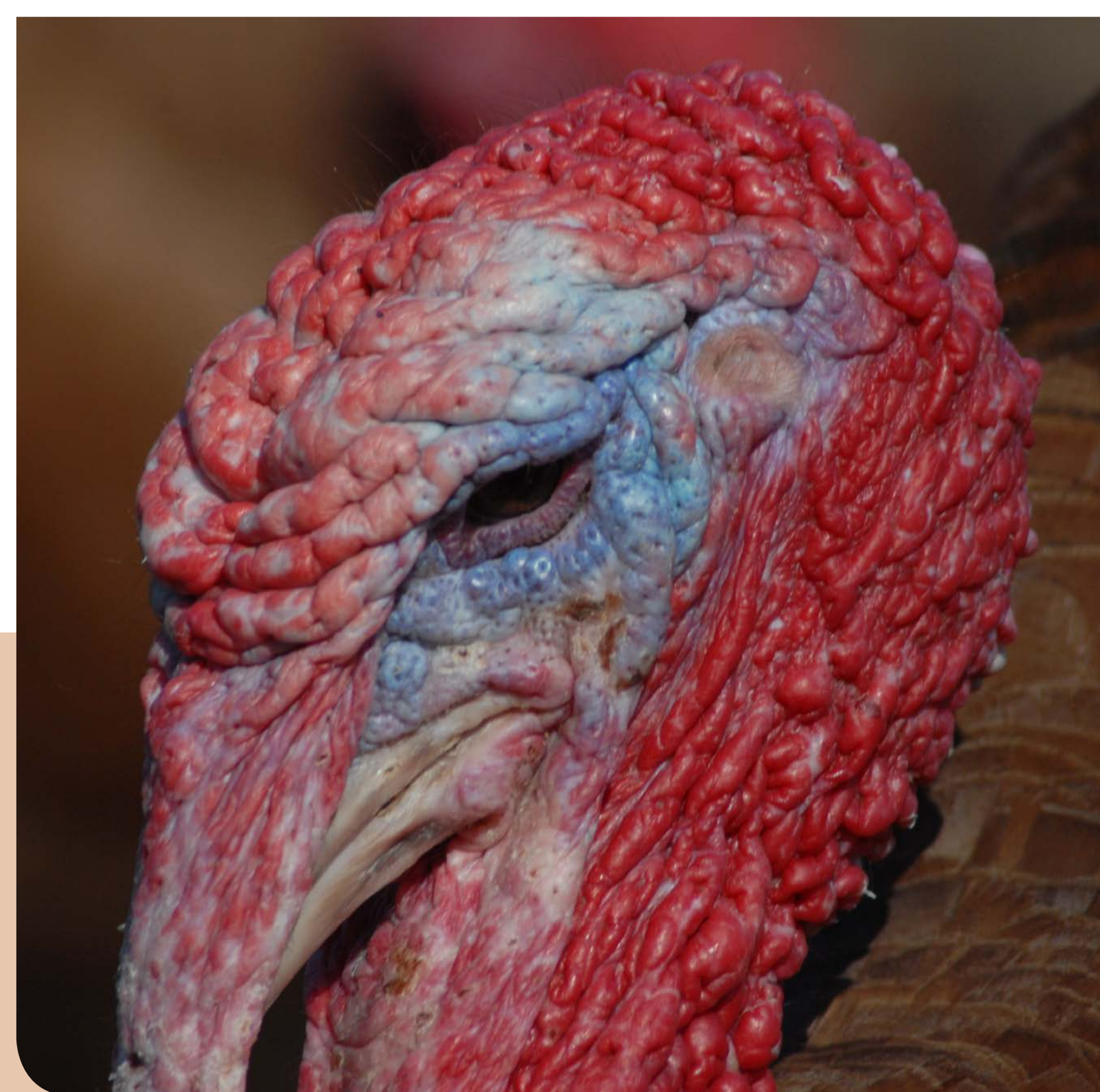
Rézpulyka

A rézpulyka csőre töben sötét, a csőr vége felé világos szaruszínű, szeme sötét mogorószínű, a fej, az arc, a nyaklebeny, a dudorok és az ormány (szarv alakú húsképződmény) élénkpiros, utóbbi a kakasoknál izgalmi állapotában vérvörös, kékesfehér, majd sötét ibolyaszínben játszó. Lábak rózsaszín vagy hússzínű, a körömök világos szaruszínűek vagy fehérek. A kakas tollazatának színe a test elülső részén sötét rézvörös, fehéres szárnyfedő- és faroktollakkal. Alapszínét fakó és fehér harántsávok tarkíthatják. A tojó színe a kakaséhoz hasonló, annál valamivel világosabb.

A rézpulykák kifejtett testsúlya 5-7 kg (kakasok) és 4-5 kg (tojók). Tojáshozama évente 30-40 darab. A pulykák a tavaszi tojóidőszakot követően a nyár folyamán rendszerint másodszor is tojnak és kotlanak. Erős kotló hajlamuk alapján a pulykák egyéb baromfifajok természetes keltetésére is kiválóak. Az első 3-4 hétben a pulykákat indítótáppal kell etetni. Később áttérhetünk gazdasági abrakra, a fehérjeigényt szója és egyéb növényi fehérjeforrással elégíthetjük ki, illetve megfelelő legelő esetén a növények a legelőn található állati fehérjét is hasznosíthatják, ehhez azonban gazdag legelőre (tarló, ökológiai gyümölcsös, stb.) van szükség. Erre legkorábban 8-10 hetes kor után számíthatunk, amikor a növények már csak kiegészítő takarmányozást igényelnek (szemes gabona).

A rézpulyka 1998-tól őshonosként regisztrált fajta, mely jelenleg kizárólag génmegőrzési céllal fenntartott állományokkal rendelkezik. Az állatlétszám kritikus szinten van, mert Magyarországon a törzskönyvezett tojók létszáma nem éri el az 500-at. Megmentésük ezért napjainkban különösen fontos. A gödöllői őshonos haszonállat génbank állományából kistenyésztők, családi gazdaságok tenyésztőjét, keltetőt vagy naposcsibét vásárolhatnak áprilistól május végéig. Az információk megtekinthetők a www.nbgk.hu oldalon.

Az év tájfajtája 2023

Illmiczi árpa

Az árpa részben takarmánynövény, részben a söriparhoz szükséges malátakészítést szolgálja. Korábban elsősorban az ún. négysoros (szabálytalan hatsoros) típusok őszi változatát használtuk takarmányozásra, és inkább a tavaszi termesztésű kétsoros változatot használtuk sörfőzésre. Ma ez a különbség kiegyenlítődni látszik. Közvetlen emberi fogyasztás szempontjából hazánkban kevésbé jelentős (gersli), de csupasz változatát például pótkávé készítéséhez használjuk. A tápiószelei génbankban 4324 különböző árpa található.

Az őszi árpa termesztése a múlt században vált általánossá hazánkban, elsősorban kiváló szárazságtűrésének és javuló télállóságának köszönhetően.

A tavaszi árpát hazánkban elsősorban a söripari értékesítés céljából termesztik. Az 1900-as évek elején, a kibontakozó söripar jó minőségű tavaszi árpa iránti fokozódó igénye elősegítette a hazai sörárpa-fajtaváltás szükségességét. Ennek következtében, termőhelyi adottságoktól függően, különböző korai árpák kerültek előtérbe, a leggyengébb területeken pedig - elsősorban az Alföldön - olyan jól bevált tájfajták, mint az Illmiczi tájfajta.

Az Illmiczi árpa Cserháti Sándor (1906) leírása szerint: „Mosonmegye Illmicz községének határában régóta termelt hazai féleség, mely az orsz. m. kir. növénytermelési állomás kísérletei útján lett ismertté. Magja sohasem lesz oly szép minőségű, mint a nevezetesebb kétsoros árpaké. Igen korán érke, jó talajon bőtermő, szalmája vékony. Az Illmiczi árpa korán érke, a szárazságot jóval jobban tűri, mint az igényesebb féleségek, ezért ezen árpa termelése a mondott viszonyok között határozottan figyelmet érdemel.”

A tápiószelei génbankba 1985-ben került az Illmiczi árpa tájfajta, melyet azóta őrzünk a jövő nemzedékek számára.

AGRÁRMINISZTERIUM

NEMZETI BIODIVERZITÁS-
ÉS GÉNMEGŐRZÉSI KÖZPONT